

Szerkesztőség kiadó-
hivatala

Uj-3181
L. Pop

Telefó
és ká
Zs. N. I.

Diszkrét 2. H. S.
kézíra
szerkesztőséghez cím-
rendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

Dr. Ramasetter Róbert

Budapest

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR, K
komániában

Egész évre	—	850
Félévre	—	460
Negyedévre	—	240
Egy hónapra	—	85
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 4 lei		
Bukarestben	—	5.—
Csehszlovákiában		
Egy hónapra	—	ck 35.—
Egy szám	—	1.50

1925 június 6 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 127 szám

5685. Szivan 14

Mi a különbség Anglia és Franciaország üzleti erkölce között

Irtta David Lloyd George

Az angol politikus alábbi cikke az amerikai „United Press Association” útján került a világsajtóba.

A nemzetközi adósságok kérdése újból az események előterében áll. A felszólítás, amelyet az Egyesült-Államok kormánya európai adóssághoz intézett, súlyos helyzetbe hozta a kontinentális államokat. Semmi kétség nem fér ahhoz, hogy az európai kormányok, amelyek az Egyesült-Államoknak nagyobb összegekkel tartoznak, mindaddig, amíg a felszólítást meg nem kapták, nem gondoltak adósságuk visszafizetésére, sőt feltétlenül arra számítottak, hogy ezt a tartozást most már egyáltalában nem kell megadni. Egyedül Anglia volt az az ország, amely nemcsak, hogy számontartotta kötelezettségét, de bármilyen hihetetlenül hangozzék is, az első törlesztést már át is utalta. O, ez a perfid Albion! Valóban, az ember soha sem bízhatott ebben az államban, hiszen ez még a szavát is megtartja!

Franciaországgal már egészen másképp áll az eset. A franciák több mint négy milliárd dollárral tartoznak Amerikának és majdnem három milliárd dollárral Angliának. Most, amikor az angol kormánynak évenként harmincegy millió fontot kell adósságainak törlesztésére előteremtenie, feltétlenül szükségessé válik, hogy azokkal az országokkal szemben, amelyek neki is tartoznak, az eddiginél szigorúbban lépjen fel. Valamennyi tárgyalás, amelyet a londoni kabinet Franciaországgal ebben az ügyben folytatott, mind a mai napig eredménytelen maradt. Vajjon Amerikának sem lesz szerencséje?

Bizonyos, hogy azon a napon, amelyen a washingtoni felszólítás megérkezett Párisba, a Quai d'Orsay tanácskozással gyűltek össze a miniszterek, sőt egy kommuniké is kiadtak, amelyben bejelentették, hogy „a kormány megbizta Briandot és Caillaux-t, dolgozzanak ki valami javaslatot a nemzetközi adósságaikra vonatkozólag.” Emlékeztetnem kell arra, hogy valahányszor Franciaország valamilyen kellemetlen és nehéz helyzet előtt állt, mindannyiszor „megbizta valamilyen miniszterét egy-egy ilyen javaslatnak szerkesztésével.” Azután minden megint elcsendesedett...

Borah szenátor néhány igen jellemző adatot sorakoztatott fel Franciaország fizetőképessége mellett. Mindenekelőtt leszögezte, hogy Franciaország a háború óta hatalmas méretekben fejlődött és az általános jólét ebben az országban érte el a tetőpontját. Munkái állandóan dolgoznak, exportja évről-évre emelkedik és mindössze 33.57 dollár adó esik egy-egy lakosra. Ugyanekkor Amerikában 68-69 dollárt kell egy-egy polgárnak adó fejében leróni. Borah szenátor ezenkívül utalt arra, hogy Franciaország hadserege nagyobb, mint Angliáé, Amerikáé és Japáné együttvéve. És mialatt Franciaország megtagadja amerikai és angol adósságainak fizetését, hatalmas hiteleket nyújt a kisantant államok hadseregeinek fejlesztésére.

Anglia nagyon jól tudja mindezt. És én igazán nem értem, miért ne beszélhessünk mi is olyan nyíltan, mint Borah szenátor. Mindenesetre volna okunk arra, hogy őszinték legyünk. Anglia helyzete emberemlékezet óta nem volt olyan rossz és kilátástalan, mint manapság. Munkanélkülieink száma meghaladja az ötnegyedmilliót, és ez a szám minden hónapban növekszik. Csakugyan, az angol nép hidegvérűsége kell ahhoz, hogy ezeket az állapotokat az idegeskedés egyetlen jele nélkül elviseljük. Valóban csodálatos, hogy ilyen körülmények között, még ma is megtaláljuk számi-

tásainkat és pontosan annyit költünk, amennyi bevételünk van. Sőt ezenkívül minden évben félreteszünk harmincegy millió fontot az Egyesült Államokkal szemben fennálló adósságaink törlesztésére. A parlament előtt pedig éppen most fekszik egy javaslat, amely az özvegyek, árvák, és rokkant munkások részére huszonegy millió font megszavazását kéri. Ezt az összeget meg is fogjuk adni. Az emberségeség szempontjai nálunk még mindig irrandóak. De ne felejtjük el, hogy Anglia, folytonos depresszióival és szinte állandóvá vált munkanélküliségével, egy napon könnyen összeomolhat.

Amerika felszólítása, hogy mi is fizessük meg adósságunkat, megkönnyítheti tárgyalásain-

kat Franciaországgal és Olaszországgal. Nem hinném, hogy ha az Egyesült-Államok és Angolország együttesen lépnének fel közös adósaikkal szemben, ne volna eredménye.

Es még egy utolsó intőszót! Franciaország és Belgium esetleg német Dawes-fizetéseket fog felajánlani nekünk. Nem hinném, hogy akadna pénzügyminiszter Washingtonban, vagy Londonban, aki az ilyen ajánlatot elfogadná. Mert ha ezt megtenné, ez annyit jelentene, hogy újra belekevernének bennünket a német jóvátételi problémákba. Ezért csak azt ajánlhatom, hogy Franciaország és Belgium is emeljük fel adóikat az angolai és amerikai adóalapra és ebben az esetben úgy a belföldi, mint a külföldi adósaikat ki fogják tudni elégíteni.

Módosítani fogják a magánoktatásról szóló javaslatot

A népszövetség még ebben az ülésszakban tárgyalni fogja a kisebbségek panaszait

(Cluj-Kolozsvár, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukarestbe kiküldött munkatársunknak jelentése alapján az Uj Kelet számolt be ennek a kormány, illetőleg Anghelescu miniszter ama tervéről, hogy a kisebbségek erőlyes tiltakozásának hatása alatt a magánoktatásról szóló javaslat tárgyalását az őszi ülésszakra halasztották. Ezt a hírünket most a „Rapid” távirati iroda bukaresti jelentése is megerősíti.

A jelentés szerint az iskolafentartó kisebbségi egyházak egységes erőlyes fellépésére Anghelescu közoktatásügyi miniszter elhatározta, hogy a közoktatásügyi javaslatot módosítani fogja. Többek között arról van szó, hogy a rendelkezésnek azt a szakaszát, amely úgy intézkedik, hogy a felekezeti és a kongregációs iskolák nem vehetnek fel más vallású tanulókat, törölni fogják. Továbbá módosítja a miniszter a héber nyelvvvel szemben tanusított eddigi magánoktatásról szóló javaslatot, hogy annak szélesebb teret enged.

A kamara elé a közoktatásügyi javaslat csak ősszel kerül, nyilván azért, hogy ezeknek a módosításoknak keresztülvitelére idő legyen.

Az elhalasztásnak másik oka az lehet, hogy a népszövetség még ebben az ülésszakban tárgyalás alá veszi az erdélyi magyar kisebbségek panaszait és a kormány erre a tárgyalásokra már a módosított javaslatot szándékszik előterjeszteni. A román delegáció vezetői egyébként Titulescu és Petrescu Comnen lesznek. Azonkívül számos szakértő vesz részt a bizottságban, akik a magánoktatásról szóló javaslatnál szerepelnek szakemberként. Ezek között van Sextil Puscariu kolozsvári egyetemi tanár.

Beniczky előtt kihirdették a letartóztatást elrendelő végzést

A bíról kihallgatásnál megtagadta a vallomástételt. Letartóztatták az „Az Ujság” egyik lapterjesztőjét

(Budapest, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beniczky Ödön előtt ma délelőtt kihirdették az előzetes letartóztatást elrendelő végzést. Előzőleg Medves vizsgálóbíró ki akarta hallgatni, Beniczky azonban megtagadta a vallomástételt és az elébe tett jegyzőkönyvet nem írta alá. A letartóztatásról szóló végzés kormányzóértéssel és hivatali titok megsértésével vádolja a volt belügyminisztert. A bíróság Beniczkyt, minthogy vallomásának másodpéldányát átadta egy napilapnak, szerzőnek tekintti és a sajtótörvény értelmében is vizsgálatot indít ellene. A hivatalos titoktartás megsértését pedig azzal indokolja a végzés, hogy Beniczky olyan vallomást hozott nyilvánosságra, amelyről a katonai bíróság tagjain kívül senkinek nem lett volna szabad tudomást szerezni. Beniczky a letartóztatás ellen felfolyamodással élt. A vádtanács szombaton dönt a fogvatartás felett.

Ma délelőtt letartóztatták Csóti lapterjesztőt, akinek a lakásán az „Az Ujság” elkobzott számából háromszázhusz példányt találtak. Csóti azzal védekezett, hogy a lapokat a heti elszámolásnál vissza akarta adni a kiadóhivatalnak. A rendőrség ezzel szemben megállapította, hogy Csóti titokban forgalomba hozta ezeket a lappéldányokat és a háromezer koronára rendes ár helyett husz-huszonezer koronát kapott darabjéért.

A Beniczky esettel a külföldi sajtó is nagy érdeklődéssel foglalkozik. Rendkívül figyelemreméltó az a határozott hangú cikk, amely-

lyel a „Neue Freie Presse” kommentálja az esetet. A Presse többek között ezeket írja:

— Magyarország önmagának tartozik azzal, hogy ezuttal kérelhetetlenül szakítsa le a fátlyolt a Somogyi—Bacsó-féle esetről és az országnak és lakóinak szolgáljon azzal az elégtétellel, hogy a még élő bűnösöket elérje a jól megérdemelt bünhődés. Az állam becsülete követeli ezt és követeli az ország története és méltósága. A jogérzetnek tartozik az állam ezzel. A kóranyagnak nem szabad továbbra is darabokra tépnie az ország lelkiismeretét, a gyógyulás folyamata elé nem szabad gátat állítani. Am nemcsak a belpolitika követeli, hogy a Somogyi-eset, amely ime Beniczky-esetté dagadt, egy modern államnak megfelelő módon intéz-tessék el, hanem követelik azok a vonatkozások is, amelyek révén Magyarország a külfölddel érintkezik. Tekintettel kell lennie a kultur-világ hangulatára, mert Magyarországot még mindig gyanakvás környezi és a kisantant bukaresti konferenciája ismételtelen azt a bizonyítékot szolgáltatta, hogy Magyarországgal a megértés és kiengesztelődés gondolata még mindig nem tudott érvényesülni. A gyanút csak azzal lehet elhárítani, ha a felemelt pajzson nincsen folt, ha a régalmazásokat becsülettel meg lehet cáfolni, ha nincs takargatni és szépitgetni való. Magyarország, amely a mult század második felében olyan haladást jegyezhet fel, amely szinte a mesével határos, amelynek olyan bölcs államférfiak vezetésével, mint

ert ez
adós!
agyváradi
szigoruan
nt.
NZ Cluj
18.

vat
ek!

chinek
in ek
ymek
n ok
e ok
nadinok.

mek
kban.

teiner

háza, Cluj,
telefon 961.

y.

ezennel árlejtést
bla-u.) 22 szám
vált kupola bá-
gyéb kőműves-
és festő javítási
c ak együtt te-
elék megszer-
an, Iskola-u. 22
lkéretnek, hogy
sértetlen bor-
ikat f. év június
tt helyen adják
gy pótjárnatok
ulat ajánlattevő
szég rlszéről pe-
et is jóv hagyta.
jogot, hogy te-
a pályázók közül

retter Vilmos,
elnök.

késnélküli
EAL

tváló por

az ország legre-
ártmánya, mely
jonnán átprepa-
arcot nem marja
llemes ha-
hagy utána.

„JDEAL” felírás

fodrasz
dinand 30.

amilyen Deák, Ötvös és Andrássy, sikerült hozzáismulnia a Nyugathoz, a világháboruban és az összeomlás után borzasztó sokat szenvedett. A vörös terrort az ellenforradalom követte nyomon és amikor a politikai konszolidáció már uton volt, akkor az országot pénzügyi összeomlás fenyegette. Mindezen azonban már túl van az ország és gróf Bethlen egy amerikai újságíró előtt az ország jövőjének programját a szavakban foglalhatta össze: „Gazdasági újjáépítés, demokrácia és a nyugati kulturához való hozzáigazodás.” A legújabb politikai szenzáció kezelésénél ezeket az irányító szavakat nem szabad figyelmen kívül hagyni.

Amerikában szobrot emelnek egy zsidó forradalmárnak

Aki Kol nidre estén gyűjtötte a szabadságharcért való pénzeket

(Newyork, május 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mialatt az Egyesült-Államokban erősen szervezkedik a Ku-Klux-Klan, amely katolikusnak és zsidóknak egyaránt hadat üzen, az Unió jobbjai kegyeletes aktusra készülnek. Egy Lengyelországból Amerikába származott zsidó embernek, Chaim Solomonnak Newyork legelőkelőbb negyedében szobrot fognak állítani.

Chaim Solomon 1740-ben született a Posenben levő Lisában. Mint fiatal ember részt vett Lengyelország függetlenségi harcában és amikor Lengyelországot 1772-ben felosztották Oroszország, Ausztria és Németország között, több előkelő lengyelrel együtt Amerika szabad földjére emigrált.

Az ambiciózus, energikus és fiatal Solomon Washington forradalmi légióiba soroztatta magát. Itt küzdött és a háború befejezése után a kolonisták élére állott. 1776-ban az angolok kémkedés miatt letartóztatták. A börtönben tett szolgálatai érdemeiképpen két év múlva ismét szabadlábra helyezték. Solomon a küzdelmet nem hagyja abba és Amerika kolonistáit újból sikraszáll. Az angolok ismét elfogják és most már nem kegyelmeznek neki, halálra ítélik.

Megszökött a börtönből és Newyorkból Filadelfiába került. Itt banküzetekbe fogott, francia és holland értékpapírokkal kezdett kereskedni, ami nagyon jól vált be és Solomon a legtekintélyesebb pénzemberek egyike lett. És mihelyt nagyobb összeghez jutott, azt azonnal a forradalom szervezőinek rendelkezésére bocsátotta. De ezzel nem elégedett meg, hanem igyekezett új pénzforrásokat szerezni a forradalom győzelme érdekében.

Jellemző esetet jegyzett föl róla a krónika: Egy alkalommal George Washington futárt küldött hozzá azzal a kéressel, hogy haladéktalanul szerezzen számára négyszázezer dollárt nagyobb stratégiai tervek megvalósítása céljából. A futár jomkippur előestéjén érkezett Filadelfiába, amikor Solomon éppen templomban volt.

Amikor értesülést szerzett a futár idejövételéről, nyomban, ott a templomban érintkezésbe lépett a zsidó pénzemberekkel. Magához hivatatta őket és lakásán hatalmas beszédet tartott a szabadságjogokról, amelyeket nemcsak Amerika minden későbbi nemzedéke számára fog kivívni a forradalom, hanem Európa népei számára is. A szabadságért pedig minden zsidónak küzdenie kell a zsidó nép és az emberiség érdekében.

A beszéd olyan hatást keltett, hogy a lakáson a kívánt összeg felül még 100.000 dollár jött össze. Solomon soha egyetlen dollárt sem kért és kapott vissza a győzelmes forradalom kasszájából.

1850-ben már fölmerült az a terv, hogy Solomonnak szobrot állítsanak. Ezt azonban meghiúsították különböző körülmények, míg most egy felerészben zsidókból álló komité Solomon 140 éves születési évfordulója alkalmával föl fogják állítani a nagy forradalmár szobrát.

A marokkói veszteségek

Páris, június 5. Painlevé hadügyminiszter ma részletes jelentést terjesztett elő a kamarában a marokkói harcokról és beismerte, hogy a francia hadseregből 318-an meghaltak, 1115-en megsebesültek és 195-en eltűntek. A hadügyminiszter azzal igyekezett enyhíteni a veszteségeket, hogy az elesettek legnagyobb része benszülött volt.

Ujabb kétezer angol katona szállt partra Kínában

(Sanghai, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kínai helyzet változatlanul komoly. Ma délelőtt két angol hadihajó érkezett a kikötőbe és kétezer katonát tett partra. Pekingben a külföldi követségek jegyzékben válaszoltak a kínai külügyminiszternek és sajnálatukat fejezték ki az összeütközések áldozatai fölött. Az európai rendőrség eljárását azzal indokolták, hogy a kínai tömegek fenyegetően viselkedtek és meg akarták ostromolni az európaiak lakóházait. A rendőrség ennek következtében kénytelen volt fegyvert használni. A felelősséget tehát elhárítják magukról. Végül annak a reményüknek adtak kifejezést, hogy diplomáciai összeműködéssel sikerül a békét újra helyreállítani.

London, június 5. A „Daily Express” értesülése szerint a japán kormány azt az ajánlatot tette Kínának, hogy amennyiben egyedül képtelen a rendet fentartani, adja át neki a hatalmat és ő gondoskodik az ország nyugalmának visszaállításáról.

Sanghai, június 5. Az európai szállodák, továbbá a posta, távírda, telefon és kábelhivatalok alkalmazottai sztrájkbaléptek. A helyzet óráról-órára rosszabbodik.

Lloyd George dicsérete Weizmannról

Anglia volt miniszterelnöke az angliai Zsidó Történelmi Társaság ülésén. Weizmann meghívta Lloyd Georget Palesztinába

(London, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angliai Zsidó Történelmi Társulat május 15-én Arthur Davis, az elhunyt hírneves zsidó történíró tiszteletére emlékműpályt rendezett. A társulat újonnan megválasztott elnöke Israel Zangwill, a világhírű költő és író az ünnepségre meghívta Lloyd Georget is, aki Zangwill rövid beszéde után a szónoki emelvényre lépett és ezeket mondotta:

— A háború során a szövetségzett nagyhatalmak soraközöre hívták fel a világ zsidóságát is. Angliában nagy szimpátiával fogadták ezt a felhívást, mert nálunk az iskolákban mindenki tanulja és jól ismeri a zsidó történelmet. Mondhatom, hogy abban az iskolában, amelyben én gyermekkoromat eltöltöttem, a zsidók történetét sokkal alaposabban tanították, mint az angol históriát. Én még ma is tudnék valamit mondani Izrael népének minden királyáról, de alig hiszem, hogy több mint hat angol királyról szóló mende maradt volna fejemben.

— A zsidó faj történetes irodalma mind a mai napig megtartotta az emberiségre való hatását. Ma is ez a történelem szabja meg az utját az emberiség jellemének és cselekedeteinek. Ez a megindulás is egyik oka volt annak, hogy a szövetséges hatalmak népei bizakodóan figyeltek fel a zsidó néphez intézett felhívásra. Tudták jól, hogy a zsidóság kicsiny, de erőben teljes és hogy minden nagy történelmi esemény a kis népektől indult ki.

— A nagy brit nemzet még csak a jelen érdekében sem cselekedett annyit, amennyit a kis zsidó nép már eddig is elvégzett az emberiség javára és bizonyos, hogy a kis zsidó nép még hatalmas feladatok elvégzésére hivatott.

— Nagyon nagy hűlára kötelezett le engem Weizmann dr. azzal, hogy megtérített a cionizmus számára. Dr. Weizmann, aki, mint zseniális tudós laboratóriumából segített nekünk megnyerni a háborút azzal, hogy olyan mikrobákat tenyésztett, amelyek a fát alkohollá, a tengerit és a rizset pedig cukorrá változtatják át, mindnyájunk halálját kiérdemelte. Amikor megkérdeztük tőle, hogy egyszerű szolgálatait milyen kárpótlást kíván, Weizman nemes és pátosz nélküli egyszerűséggel felelt: „Magam számára semmit, de tegyetek valamit az én szerencsétlen népem érdekében.”

— A magasabbrendű emberek szerény gesztusával háritotta el magát a vagyon, a dicsőség és a hírnév pompáját és nem volt egyéb kívánsága, csak hogy népét hazájában engedjék nagygyá fejlődni. Nem volt még zsidó férfi, aki olyan hatalmas szim-

pátiát tudott volna kiváltani a nemzsidó tömegekben, mind dr. Weizmann. Ő volt a zsidóság ügyének legékeesebben szóló apostola.

— Dr. Weizmann nagyon jól tudja — folytatta Lloyd George — hogy Palesztinából senkit, aki onnan önkényesen távozni nem akar, nem lehet kizavarni. Palesztinában nemcsak zsidók laknak, hanem hatszázezer arab is. Az ország azonban elbir egy új és nagyszámú lakosságot. Arabok és zsidók számára egyaránt van hely Palesztinában. Semmi okuk az araboknak meggátolni a zsidókat olyan völgyek termékeny tételében, amelyekben egykor az ő költői daloltak. A zsidók jól tudják, hogy bizni lehet Nagybritanniának a Balfour-deklaráció alá tett aláírásában. Bármely párt is jusson kormányra, Nagybritannia aláírását és elkötelezését tiszteletben fogja tartani.

Lloyd George beszéde a társulat tagjai között mély beunyomást keltett. Dr. Herz, Nagybritannia főbírja köszönte meg a nagy politikus fontos kijelentéseit. Ezután dr. Weizmann emelkedett szólásra:

— David Lloyd George cselekedeteinek története a zsidó nép érdekében — ugymond — még nem fejeződött be. E tettek históriáját a zsidó nép legjobb gyermekei ásóval és kapával fogják Palesztina völgyeiben és dombjain bevésni. A zsidó nép soha nem fogja otthontát mások rovására felépíteni. Elég igazságtalanságot kellett elszívni saját testén, semhogy másokon akarna igazságtalanságot elkövetni. Egyetlen zsidó sem akarja, hogy az arabok miattuk szenvedjenek. Am zsidók és arabok közé más erők feszkelődtek be, sötét erők, amelyeknek sem a zsidókhöz, sem az arabokhoz nincs közük, amelyek azonban a zavarosban szeretnek halászni. Ha zsidók és arabok szentöl-szembe találkoznak, bizonyára megéreznek, hogy rokonnépek, akiknek sok közösségük volt a múltban és van a jelenben. Nagyon szeretném, ha Lloyd George segítene bennünket annak az utnak megtalálásában, amelyen az arabokkal barátságosan együtt tudnánk működni, mert ez az ut nemcsak Palesztina újjáépítése, hanem a Kelet minden népének boldogsága felé vezetne. Ebben, a számomra annyira komoly pillanatban, annak a kívánságomnak akarok még kifejezést adni, hogy Lloyd George látogasson el nemzeti otthonunkba és itt személyesen is átvehesse a zsidó nép köszönetét.

Lloyd George kijelentette, hogy a meghívást szívesen fogadja el.

Tavaszi felöltő

jó minőség

lej 2500

Katz & Mendel

Claj. Piața Unirii No 10.

Lej 2300

jó minőségű tavaszi öltöny

Mozgós

Két hete, hogy

Kanada an

Newyork, június 5. Északisarkot annektálni a kanadai kormány engedélyt kért. Oslo, június 5. Előzetes kérésében van, a hetek

(Oslo, június 5. A tól.) Addig-addig biztat keltek, hogy Amundsen sem lehet, mert pompázás vidéken, amíg tegnap

A Spitzbergák és a sűrű, áthatolhatatlan amely hóvizatart és

Amíg eddig abban hiszen azért nem jön haz tudományos kutatásokkal itják, hogy Amundsen nem is tud visszarepülni valószínűség szerint, m érte volna, kényszeres a ködben eltévedjen és mástól elszakadjon. Északi sarkvidék vala, míg a köd elvonul és fogják visszatérő utjól

Az irányadó körök molnak azzal az eshet nékat veszedelem érte getőleg hangzik a ki kormányok

küldjenek segélyexp megm

Az északi kormány Amundsen kifejezett bevarják felszállásától s azután megszervezik Norvégiában a ko

tengeri repülőgép-sitani, amelyek kö Spitzbergákra küld

Ugyancsak a norvég amerikai Mac Millan és Grönland között

Egy libe

Egy nemzetipárt

(Bucuresti-Bukarest tudósítójától.) A kcsendes lefolyású vópan két felszólalás tprivilegiumára vona

Cezar Spineanu rint a likvidációs al hitele csökkent. A nem létesítették alavokra nem volt pétlévő adósság törles aranyfedezetet illető Nationalát, hogy ne dekének figyelembe ország segítségére. ipar és kereskedelem hogy az ipar és ke zére jusson. Az or Banca Nationalát köreiből és annak hogy a pénzforgalmó az ország kons a kulcsa kellene h lációs politikát fol pénz elértéktelened és a devalorizáció hiszi, hogy akadna aki vállalná a fele déséért és ennek garanciákat vállalt ben, amely könny Lepadatu nem

Mozgósították Amundsen miatt a norvég légi flottát

Két hete, hogy a bátor sarkkutató eltűnt. Még ebben a hónapban három másik segélyexpedíció is indul

Kanada anektálni akarja az Északi sarkot

Newyork, június 5. A kanadai alsóház a kormány indítványára elhatározta, hogy az Északisarkot anektálni fogja. Eggyalul kimondották, hogy a sarkutazók ezentúl csakis a kanadai kormány engedélyével végezhetnek kutatásokat.

Oslo, június 5. Elsworth, az Amundsen-expedíció egyik finanszírozója, akinek fia Amundsen kíséretében van, a hetek óta tartó bizonytalanság izgalmaiban szívvelhűdéssel meghalt.

(Oslo, június 5. Az Új Kelet tudósítójától.) Addig-addig biztatták magukat az érdekeltek, hogy Amundsennek semmi bajuk sem lehet, mert pompás idő uralkodik a sarkvidéken, amíg tegnap bekövetkezett a rossz idő.

A Spitzbergák és a Sark közötti területre sűrű, áthatolhatatlan köd nehezedett, amely hóvizatart és erős szél is hozott.

Amíg eddig abban bizakodtak, hogy Amundsen azért nem jön haza, mert a szép idő miatt tudományos kutatásokat eszközöl, most azt állítják, hogy Amundsen ebben az időjárásban nem is tud visszarepülni, hanem a legnagyobb valószínűség szerint, még mielőtt a ködöt elérte volna, kényszerleszállást eszközölt, nehogy a ködben eltévedjen és a két repülőgépet egymástól elszakadjon. Amundsenek tehát az északi sarkvidék valamely részén megvárják, míg a köd elvonul és akkor ők is folytatni fogják visszatérő útjukat.

Az irányadó körök most már komolyan számolnak azzal az eshetőséggel, hogy Amundsenek veszedelem érte és minden oldalról sürgősen hangzik a kívánság, hogy az északi kormányok

küldjenek segélyexpedíciókat Amundsenek megmentésére.

Az északi kormányok elhatározták, hogy Amundsen kifejezett akaratának megfelelően bevárják felszállásától számított tizenhárom napot, s ezután megszervezik a mentőexpedíciót.

Norvégiában a kormány

tengeri repülőgép-hadosztályt akar mozgósítani, amelyek közül két repülőgépet a Spitzbergákra küld, hogy a jégthart felkutassák.

Ugyancsak a norvég kormány megkérte az amerikai Mac Millant, hogy kutassa át Kanada és Grönland között fekvő területet és úgy in-

tézzék az expedíciót, hogy Cap-Columbiát is átvizsgálhassa, hátha a repülők itt tartózkodnak és itt akarják bevárni a telet, hogy útjukat visszafelé folytathassák. Mac Millan július hó 15-ére tervezi útjának megkezdését. Az előkészületekkel csak erre az időre tud meglesni. Az amerikai kormány Mac Millannak két tengeri repülőgépet bocsátott rendelkezésére, hogy a mentési munkálatokat annál pontosabban tudja végrehajtani.

Algarson szintén expedíciót tervezett az északi sarkvidék kikutatására. Algarson expedíciója már készen áll Liverpoolban. Most Algarson kijelentette, hogy eredeti utitervét elejti és minden erejét Amundsenek felkutatására fordítja. Hogy mikor indulhat el Algarson tervezett útjára, még nem bizonyos. Fritjof Nansen, aki most Berlinben időzik, a német újságíróknak kijelentette, hogy ő is expedíciót tervez és szervez az északi sarkvidékre, még pedig az ugynevezett Harris-földet akarja átkutatni, amely Alaska és az északi sark között fekszik, amely ma még teljesen ismeretlen terület. Ő is repülőgépen teszi meg majd az utat, mert a repülőgép — szerinte — az egyedül alkalmas közlekedési eszköz, amellyel ezeket az ismeretlen területeket meg lehet közelíteni.

Az expedíciót maga Nansen fogja vezetni. Az expedíció 14 napot fog a fenti területen időzni.

A repülőgépeket úgy akarja megkonstruálni, hogy alkalmasak legyenek a jégen való kikötésre és startra, mert csak így tud megfelelő helyeken méréseket és tudományos megfigyeléseket eszközölni. Mindenekelőtt Amerika szárazföldjének északi határát akarja pontosan megállapítani, amely ma még teljesen ismeretlen. Ezzel kapcsolatban még több más, eddig ismeretlen tudományos kérdésekre akar világosságot deríteni.

Egy liberális szenátor megtorlást követel a jásii antiszemita ellen

Egy nemzetipárti képviselő antiszemita kirohanása a kamarában. Meddig marad uralmon a liberális kormány

(Bucuresti-Bukarest, június 5. Az Új Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén esedékes lefolyású volt, az ellenzék részéről csupán két felszólalás történt a Banca Nationala privilégiumára vonatkozó javaslatához.

Cezar Spineanu parasztpárti disszidens szerint a likvidációs alap létesítésével az ország hitele csökkent. A kincstár egyéb adósságaira nem létesítettek alapítványokat. A lokomotívokra nem volt pénz, a Banca Nationalának lévő adósság törlesztésére azonban volt. Az aranyfedezetet illetően a Banca Nationalát, hogy nem működött az ország érdekében figyelembevételével és nem jött az ország segítségére. Kibocsátások történtek az ország számára, de csak azért, ipar és kereskedelem részére, de csak azért, hogy az ipar és kereskedelem a liberálisok kezére jusson. Az ország gazdasága szenvedett. A Banca Nationalát ki kellene vonni az üzletek köréből és annak csak az legyen a feladata, hogy a pénzforgalmat lebonyolítsa. A konvenció az ország konszolidációs nagy művének a kulcsa kellene hogy legyen. A kormány deflációs politikát folytat. Részletesen ismerteti a pénz elértéktelenedését. Kimutatja a defláció és a devalorizáció közötti összefüggést. Nem hiszi, hogy akadna egy ember az országban, aki vállalná a felelőséget a pénz elértéktelenedéséért és ennek ellenére a kormány olyan garanciákat vállalt a Banca Nationalával szemben, amely könnyen erre vezethet.

Lepadatú nemzetipárti examinálja a nyuj-

tandó privilégiumokat, foglalokzik a Banca Nationala tőkéjével, a bank által kifizetendő dividendák kérdésével és a Banca Nationala banktevékenységével. Amikor a kormány elhatározta, hogy a bank alapítóját felemeli, nyilván a csatolt területek érdekeit vette figyelembe. A részvények azonban olyan magas árfolyamuak, darabonként 5.500 lej értékűek, hogy nagyon kis hányadát fogják a részvényeket a csatolt területeken jegyezni. Az új szervezet, amely a postát is igénybe veszi a csekkforgalommal és a visszszámításokkal, nem hiszi, hogy eredményre fog vezetni. Csakis akkor lehet eredményre fog vezetni, ha a liberális párt mentalitása, amely ma a Banca Nationalát áthatja, megváltozik. Ezzel az ülés 12 óráig véget ért.

Lascu Demetel antiszemita kirohanása

A délutáni ülésen D. Lascu nemzetipárti képviselő kéri a belügyminisztert, hogy tegyen intézkedéseket az idegenek ellen, akik ellepték a háború után az országot. Az idegenek létszáma Lascu szerint 2 millió és miattuk a lei árfolyama nem tudott emelkedni a külföldön. Különösen Bukovinára és Beszarabiára vonatkozik ez, ahol különösen zsidók lepték el a vidéket. Ezek a zsidók hamis okmányokat kaptak a rabbiktól és az Uniunea Evreilor Pamantenitől, mely okmányok alapján állampolgárságot nyertek. Ezek között még forradalmárok is vannak. Kérde a kormányt, miért nem tett eddig is intézkedéseket ellenük. A

zsidó tőke, vagy a nemzetközi zsidó szervezet pressziója alatt áll, hogy nem mer ellenük cselekedni?

Lascu beszéde óriási feltűnést keltett.

A szenátus mai ülésén György Ádám liberális az óvodák ügyében interpellál. Rică liberális kéri, hogy a kormány fogantatosítson intézkedéseket a huligánizmus ellen és a Jasiban történt antiszemita atrocitások ellen, ha igaznak bizonyulnak azok a hírek, hogy a két zsidóleányt kidobták a vonatból. Amennyiben azonban bebizonyosodnak, hogy ezek a hírek valótlanak, vonják felelősségre azokat, akik kompromittálták az országot.

Bankett szuronyok védelme alatt

Ferechide szenátusi elnök 83-ik születésnapja alkalmából tegnap este a Chateau-Briand nyári terraszán nagy bankett volt, amelyen a kormány valamennyi tagján kívül a liberális párt teljes létszámban jelen volt. Az első pohárköszöntőt Bratianu miniszterelnök mondotta, aki felolvastva a király üdvözlő táviratát, sok szerencsét kívánt az agg politikusknak. Constantinescu Alexandru a liberális párt nevében üdvözölte Ferechide szenátusi elnököt, Toni Iliescu és Dumitriu a szenátus nevében, Carboviceanu alelnök és Banu a kamara nevében mondottak beszédet. Mosoiu Erdély, Inuletz Beszarabia, Nistor Bukovina nevében beszéltek. Még több felszólalásnak kellett volna történnie, ezek azonban az eső miatt — tekintve, hogy nyílt kert-helyiségben volt a bankett — elmaradtak. Ferechide válaszában meghatódva mond köszönetet az üdvözlésért és arra hívta fel a liberális párt tagjainak figyelmét, hogy hallgassanak mindig Bratianu Jonel szavaira s az ő nyomdokain haladjanak, aki a liberális pártot a nagy győzelemhez fogja vezetni.

Miután a kormányhoz az az értesítés érkezett, hogy az ellenzéki pártok a bankettel kapcsolatosan tüntetésre készülnek, a bankett erős katonai fedezet mellett folyt le.

1926 februárig?

Bukarest, június 5. A kormány egyik tagja azt a kijelentést tette, hogy a liberális parlament 1926 februárig hivatalban marad. Szerinte az Averescu-kormány utódlásának kis eshetősége van, inkább hiszi, hogy exotikus elemekből átmeneti kormány alakul (elemente exotice). Titulescu személye lehet szerinte előtérben.

Az ellenzéki pártok vezetői tegnap este értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a közigazgatási javaslatot nem veszik tekintetbe és nem tesznek semmiféle újabb módosító javaslatot.

A „Lupta” szerint a kormány elállott attól a tervtől, hogy az ülészakot meghosszabbítsa és hogy a nyár folyamán rendkívüli ülészakot hívjon egybe.

— A visszautasított kérés gyilkos boszszuja. Bécsből jelentik: A város közelében fekvő Liebhartstalbán vasárnap reggel egy fiatal leány holttestére bukkantak. A halott szájába egy zsebkendő volt gyümöszölve, kezei görcsösen szorultak a hátán, karja feltűnően össze volt karmolva és tele volt csipéstől és szorítástól eredő kék foltokkal. A rendőri bizottsággal kiszállott Werkgartner professzor, mint törvényszéki orvosszakértő és azonnal megállapította, hogy kéjgyilkosság történt. A rendőrség másnap megállapította az áldozat kilétét. A szerencsétlen leány azonos volt Schultz Adél huszonhárom éves munkásleánnyal. A meggyilkolt rokonaitól tudták meg azután, hogy a leány két fiatalemberrel tartott szorosabb barátságot, Engelbert Baaral és Meisinger József munkásokkal. Ezeket nyomban le is tartóztatták. Kihallgatásuk alkalmával beismerő vallomást tettek. Meisinger elmondotta, hogy a leányt feleségül akarta venni, ez azonban gyakran kigunyolta őt törpe testalkata miatt és amikor többszöri kérése sem volt hajlandó feleségül jönni hozzá, elhatározta, hogy meg fogja őt gyilkolni. A gyilkosság végrehajtására megnyerte Engelbert Baar barátját, egy gyöngye akaratu munkást, akinek társaságában szombaton délután az erdőbe csalta a leányt. Itt egy alkalmas pillanatban Baar fojtogatni kezdte Schultz Adélt, míg Meisinger zsebkendőt gyümöszölt a szájába. A gyilkosság után a törpe és a másik fiatalember a Langer-féle korcsmába mentek, ahol a meggyilkolt leány apjával kiszolgáltatták magukat. Az öreg Schultzzal leányáról beszélgettek és kedélyesen említették, hogy mennyire szeretnének jelen lenni a leány konfirmációján. Beszélgetés közben fogták el őket a rendőrök.

Kínában

ul komoly. Ma ekingben a kül. latukat fejezték kolták, hogy a lakóházait. A et tehát elhárít- összeműködés-

azt az ajánlatot neki a hatalmat

és kábelhiva-

nnról

aság ülésén.

emzsidó tömegek- a zsidóság ügyé-

tudja — foly-

sztinából senkit,

akar, nem le-

sak zsidók lak-

z ország azonban

got. Arabok és

hely Palesztiná-

meggátolni a

tételében, ama-

k. A zsidók jól

britanniának a

sában. Bármily

britannia alá-

ben fogja tar-

at tagjai között

Negybritannia

politikus fontos

emelkedett szó-

edeteinek törté-

gymond — még

áját a zsidó nép

val fogják Pa-

in bevésni. A

mások rová-

nságot kellett el-

másokon akarna

etlen zsidó sem

medjenek. Am

fészkelődtek be,

dékhoz, sem az

azonban a zava-

zsidók és arabok

ára megérezték,

özösségük volt a

n szeretném, ha

annak az utnak

kal barátságosan

az ut nemcsak

Kelet minden

. Ebben, a szá-

annak a kíván-

ni, hogy Lloyd

onunkba és itt

nép köszönetét.

y a meghívást

Kopinics megszökött a román-magyar átadásnál

A hírhedt sikkasztó újra kisiklott a rendőrség kezei közül

(Budapest, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Reggeli Hírek” értesülése szerint a román hatóságok ma reggel kiszolgáltatták Kopinics Jenőt, a Jegyintézet félmillió sikkasztóját a magyar rendőrségnek. Az átadás Kurtics állomáson történt, ahonnan Kopinics Budapestre kellett volna szállítani. Fegyveres rendőrök vették közre és felszálltak vele a magyar főváros felé induló gyorsvonatra. Alig haladt azonban a vonat néhány állomást, Kopinics, az egyik őrizetlen pillanatban, felszakította az ablakot és kinyitotta a robogó vonatból. Mire a rendőrök a szökést észrevették és a vonatot megállították, Kopinics már eltűnt. A rendőrök órákhozát keresték és a környékbeli csendőrséget is felszólították üldözésére. Kopinics azonban, aki már három év óta játssza ki, ügyesebbnél ügyesebb fondorlatokkal, a közép-európai rendőrséget, nem került többé elő.

Budapest, június 5. Újabb jelentések szerint Kopinicsot nem adták át a magyar hatóságoknak, mert még a román csendőrtől megszökött. Állítólag a magyar határ felé vette útját.

Kik kaphatnak chaluc-vizumot

Amíg nincs kiképzett chaluc, chaluc-elemek vándorolnak ki. A kivándorlókat orvosilag vizsgálják meg

(Cluj-Kolozsvár, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Erdély zsidó közvéleménye előtt ma már nem ismeretlen a chaluc fogalma. Mindenki, aki a Palesztinában végbemenő heroikus munkáról valamit is hallott, az előtt az igazi munka fogalma a chaluc fogalmával esik össze. Minden, Palesztinával érő újságolvasó ember a chaluc alakját maga előtt úgy rajzolja ki, mint a világ legragyogóbb ideáljának típusát, aki a sziklából termőföldet varázsol, utat épít, mocsarat csapol, egészséges, erős testét gyilkos betegségeknek is kiteszi, de mégis mindig jókedvű, de mégis dalos ajkáról mindig előtör a héber dal.

Chaluccá nevelni kell az ifjúságot

Kik ezek a világtörténelemben páratlanul álló hősök? A galut kétezeréves üldözése után kiből van olyan imponáló öntudat, hogy ezt a munkát önkéntesen vállalja? Bizony nevelni kell a mi minden idealizmusra hajló ifjúságunkat, úgy fizikailag, mint lelkileg, hogy képesek legyenek a zsidóság megújító — történelmének csinálására. Mert nemcsak élnek, de csinálják is ők a zsidók történelmét.

Majd minden országban van chalucképző iskola, ahol a kiképzés, a munkára nevelés két évig tart. Két éven keresztül él testvéri közösségben egy-egy 6-10 tagot számláló kis csoport, amelyet kvucának neveznek.

A kvuca tagjait két évi munka után, mely idő alatt tökéletesen megtanulják a héber nyelvet, a munka hozzáfórr lényükhöz, gondolkodás-módjuk egészen az új, a gerinces zsidóé lesz, mikor már két éven át mindennap Erec Jiszraél nevével ajkukon mennek munkába és térnek onnan haza és dolgoznak csak azért, hogy kijuthassanak őseik földjére, a szervezet — leg-többször saját költségén — együttesen viszi ki, mint bevált chalucelemek csoportját Palesztinába. Tehát chaluccá teszi a chalucképző az arra alkalmas elemeket azáltal, hogy erős földmunkával testüket megedzi, lelküket állandó együttléttel a barátság és testvéri szeretet érzésének ápolásával alkalmassá teszi pszichikailag is a békés, a vérméltó honfoglalásra.

A chalucnak héberül tudni kell

A chaluciskolából csak a héber nyelv abszolút tudása után engedi ki a „Merkasz Chaluc” vezetősége a chalucokat Palesztinába. Chaluc tehát az, aki a farmon végzett kétévi munka után vándorol ki Palesztinába. Chaluc az, aki ép, erős, munkabíró és abszolút egészséges. Akinek lelkiszükséglete Palesztina, aki úgy érzi, hogy sehol a világon nem tudna élni, mert rá a saját országában honépitő feladat vár. És chaluc végül csak az lehet, aki az élő héber nyelvet tökéletesen bírja. Akiből ezen kellékek bármelyike hiányzik, az nem tartozhat a pioníreknek történelmethozó taborába.

Milyen vizumot kapnak a chalucok

A palesztinai kormány a chalucokat az előző számban ismertetett „E” kategóriába sorozza és a cionista-szervezetnek adja meg a jogot ezeknek kiválasztására. Chalucoknak munkával való ellátásáért a cionista szervezet vállalja a kötelezettséget. A Keren Hajjeszód ad munkát és munkanélküliség esetén segítyt a chalucoknak.

A cionista exekutive és a palesztinai kormány félelvénként állapítja meg azt a chaluc-kontingenst,

amelyet az ország minden megrázkódtatás nélkül be tud fogadni.

Románia ezer chalucot küldhet ebben a félévben

A Palesztinahivataloknak Jeruzsálemben március 18-án megtartott konferenciája a palesztinai kormánnyal egyértelműen ezt a kontingenst erre a félévre szeptember 30-ig az egész világ chalucái számára nyolcezerben állapította meg. Ebből a kontingensből Románia 12 százalékot, tehát körülbelül ezer chaluc-vizum megadására kapott jogot. Erdély valószínűleg ebből kétszáz certifikátot kap.

A cionista szervezet itt Romániában ma még anyagilag nem olyan erős, hogy ezer képzett chalucot küldjön az országba. A chalucképzés ugyanis rettenetes sok pénzbe kerül a szervezetnek. Azonkívül egy másik szempont is vezérli a szervezetet, amikor nem az egész kontingenst utalja ki képzett chalucoknak. Lehetnek ugyanis a szervezet véleménye szerint olyanok a chalucszervezet kötelekén kívül is, akik mindazon feltételnek, amelyet a cionista-szervezet megkövetel azért a garanciáért, amit ő vállal a palesztinai kormánnyal szemben.

A chalucelemek is chaluc-vizummal utazhatnak

Itt Erdélyben képzett chalucaink csak ezután lesznek, amikor a jelenlegi vezetőképző-farm tagjai kikerülnek ezen iskolából és lesz a chaluc-alapnak is elég pénze hozzá, hogy kiképezze a nagyszámú jelentkezőknek legalább egy részét. Ezeket a certifikátokat pedig addig is chalucelemek, azaz olyan fiatalok kapják meg, akik a chaluc fogalmát megközelítik.

Ma itt Erdélyben körülbelül kétezer jelentkező van, akik alkalmasak lehetnek arra, hogy certifikátot kaphassanak.

A Palesztinahivatal nehéz feladata az, hogy kiválassza a kétezer jelentkező közül a kevés certifikáthoz képest a lehető legalkalmasabbakat azon irányelvek szerint, amelyeket a cionista világszervezet állít fel a chalucelemek kiválasztására vonatkozólag.

A chalucok korhatára

Elsősorban a korhatár az, amelynek pontos betartására utasította a palesztinai kormányzat az angol konzulátusokat és ezeken keresztül a Palesztinahivatalt. Tizennyolcadik életévét napnyi pontossággal be kell töltenie annak, aki certifikátot akar kapni. Ezt egyébként születési bizonyítvánnyal kell igazolni. Felső korhatár nem szakképzett munkásoknál harmincöt év, olyan szakmunkásoknál, akiknek szakmájára Palesztinában szükség van, negyvenöt év. Hogy milyen szakmunkásokra van szükség Palesztinában, azt az Exekutive időről-időre közli. Olyan szakmunkások, akiknek szakmája Palesztinában nem elsőrendű közszükségleti cikket termel, vagy akik nem föld, vagy építő-munkások (szabó, cipész, órástb.) a képzetlen munkások kategóriájába tartoznak.

Orvosi vizsgálat

Azok, akikért a szervezet garanciát vállal, a Palesztinabizottság orvosa megvizsgálja. Az orvosi vizsgálat kiterjed szív- szem- fog- és tüdőbetegségek megállapítására. Szívbetegségek a forró klímában ugyanis erős munka közben, ha itt csak kezdő stádiumban is voltak, veszedelmes mértékben kifejlődhetnek. Kezdődő szemgyulladás az ottani trachoma-

járványban erősebb gyuladásba, vagy esetleg trachomába és át mehet. Foghiány, gyomorbetegségeket okozhat az eleinte kissé szokatlan, főleg növényekből álló étkezési mód mellett.

Sok embernek feltűnhetik, hogy a cionista szervezet a tüdőbetegségekre is tekintettel van az alkalmasság megállapításánál, holott tudvalevő, hogy Palesztinában a tüdőbetegség minden orvosi beavatkozás nélkül is meggyógyul. Ez tényleg így is van. Ha valaki, tegyük fel egy gazdag ember, elmegy Palesztinába és ott Tibériásba fürdözik, vagy a tengerparton üdül, egész biztos, hogy kigyógyul betegségéből. De ha egy munkás, egy chaluc, aki forró napsütésben követ tör, vagy utat épít és tüdjére szívja az ut porát, vagy a műhely egészséget rontó levegőjét, egy itteni kismértékű tüdőbántalmával, tüdőcsucsuhurutot is szerezhet. Erre a körülményre a Palesztinahivatalok konferenciájával kapcsolatosan megtartott palesztinai orvoskongresszus hívta fel a Palesztinahivatalok figyelmét.

A chalucok kiválasztásánál ezen szempontokat, melyek elsősorban jönnek tekintetbe, igen komolyan vizsgálják felül. Még a partról is visszaküldhetik az ottani orvosi vizsgálatnál azokat, akik a fenti négy betegség egyikében, akár valamilyen testi hibában, vagy csupán általános testi gyengeségben is szenved.

Rosenfeld Sándor

Hogyan lehet a Cionista Világkongresszusra belépő és sajtó-jegyet kapni

(Cluj Kolozsvár, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A XIV. cionista-kongresszus előkészítő irodájának közlései szerint az idei kongresszusra a bécsi iroda éppen úgy, mint az előzőre, külön vendégjegyeket nem ad ki. Az ilyen jegyek kiadását kizárólag az országos szervezetek számára tartották fenn. Ilyen irányú kéréseket tehát a kongresszus irodájához senki ne terjesszen elő, mert azokat amugy is átteszik az országos szervezetek irodáihoz. Erdély és Bánság számára a XIV. cionista-kongresszusra vonatkozó minden ilyen természetű ügyet, a Zsidó Nemzeti Szövetséghez (Cluj, Cal. Reg. Ferd. 48.) kell intézni. Egyes ülések számára ezuttal nem adnak ki jegyeket, csak permanens-jegyeket, amelyek minden ülésre érvényesek, kezdve a megnyitástól a záróülésig.

A jegyek árai: Pályulés 245 osztrák schilling, balkon 1-3 sor 210 schilling, földszint 15-19 sor (közvetlenül a delegátusok mögött) 210 schilling, balkon 4-7 sor 175 schilling, földszint 20-24 sor 175 schilling, földszint 25-27 sor 140 schilling, karzat 1-3 sor 140 schilling, földszint 28-30 sor 70 schilling, karzat 3-8 sor 70 schilling, karzat 9-15 sor 35 schilling, állóhely 14 schilling. A vendégjegyek iránti kéréseket a Zsidó Nemzeti Szövetséghez június 15-ig kell beadni. Az országos szervezet a kongresszus irodájához legkésőbb június 20-ig nyújtja be a vendégjegyekre igénytartók listáját. Utólagos jegykérések nem vétetnek figyelembe.

A sajtójegyekre vonatkozólag ugyanez a rendelkezés. Sajtójegyeket csak a Zsidó Nemzeti Szövetség útján lehet szerezni. Az erre vonatkozó kérvényben pontosan meg kell jelölni a lapnak azt a munkatársát, aki a tudósítói munkát a kongresszuson ellátja. A kongresszusi iroda július elején fogja közölni, vajjon a folyamodó újság számot tarthat-e sajtó-jegyekre, vagy sem.

A kongresszusi iroda ezuttal felhívja az összes zsidó művészeket, hogy haladéktalanul, legkésőbb azonban június 25-ig nyújtsák be a delegátusi jelvényekre és kongresszusi levelezőlapokra vonatkozó tervezeteiket.

A jelvénynek olyannak kell lennie, amely feltüntesse a kongresszust héber jellel és alkalmas legyen emblémára, vagy szimbólumra is. A levelezőlapok tervezetere vonatkozólag a művészt semmi sem köti.

— **Meghalt Dima György.** Pénteken délután meghalt Kolozsváron kilencvenéves korában Dima György, az ország határain túl is ismert zeneszerző, a kolozsvári zenekonzervatórium érdekes igazgatója. Temetéséről az állam fog gondoskodni. A temetés napját még nem állapították meg.

Az Uj Kelet az egyetemes napilapja
Szerkesztő: Giszta
Feladó szerkesztő: E
Előfizetési árak: Eg
240 lei, félév
Az Uj Kelet cikkeinek
megjelölésével

A m

S
56
8
19

Cseng a csön
Szállok immá
Óreg harcok.
— Csak tudn
Melyik parth

Becsülettel bá
Mások harcát
Szegény Kábe
Csak a maga
Voltam gyáva

Bátor ökle, n
Se ország, s
Egy jó tolla.
Azt is immár
Sárba, porba.

Por, ha felhőz
Semmi abból
Jól harcoltam
Csak a magam
Gyáva voltam.

— **Román-jug
hajózás szabályoz**
Ma reggel kezdődött
kormánykiküldöttök
szabályozása felől. A
által 1932-ben, Páris
irányadó. A hajózás
közös szövet kíván
lenne a székhelye. U
a Béga-csatornán val
E tekintetben irányad
tárgyalások, amelyek
zött tavaly Temesvár
leges eredmény nélkül

— **Az idegen a
ják utleveleiket.** A
tartózkodása ügyéb
belügyminisztériumb
újabb függelék érke
zérfelügyelőséghez.
polgárok vissza fog
vataloknál letétbe
utleveleket be fogja
nek tartózkodási e
állította ki és men
közlés szerint erre
szükség, hogy az ut
a hatóságoknál. Ma
lésünk szerint azon
adták ki, hogy azo
gedélyt megkapták,
hassák az ország
szerint, ha az ill
szólítják és újból v
kiadott tartózkodás
nincs szüksége ujak

— **Még Ruszins
a kisebbségeket.** M
láth Endre nemzetgy
intézt a prágai bel
megállapítja, hogy a t
lékot meghaladó romá
románnyelvű beadvány
pektálják. A kormány
járás a técsői bíróság
körletben lakó román
husz százalékot, de en
szállási zsupanátusnál,
legalább is egy, román
osztva, aki a román fe

TUNGSRAM A legjobb villanylámpa Mindenütt kapható

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat

5685. Szivan 14.
Szidra: Nasso
1925. június 6.

Cseng a csönd és kong az óra

Szállok immár nyugovóra

Óreg harcok,

— Csak tudnám már melyik révbe,

Melyik parthoz.

Becsülettel bátor voltam,

Mások harcát megharcoltam,

Szegény Kába,

Csak a magam egy dolgában

Voltam gyáva.

Bátor ökle, néma szája,

Se országa, se hazája,

Egy jó tolla,

Azt is immár odavágjuk

Sárba, porba.

Por, ha felhöz, sár, ha feccsen

Semmi abból rám ne essen:

Jól harcoltam,

Csak a magam egy dolgában

Gyáva voltam.

g. j.

— **Román-jugoszláv értekezlet a dunai hajózás szabályozásáról.** Belgrádból jelentik: Ma reggel kezdődött Belgrádban a román-jugoszláv kormánykiküldöttek értekezlete a dunai hajózás szabályozása felől. A konferencián a dunai államok által 1932-ben, Párisban kötött konvenció lesz az irányadó. A hajózás ellenőrzésére a két ország egy közös szervet kíván létesíteni, melynek Vaskapu lenne a székhelye. Ugyancsak ezen a konferencián a Béga-csatornán való hajózást is rendezni kívánják. E tekintetben irányadónak fognak szolgálni azok a tárgyalások, amelyek a két ország megbízottai között tavaly Temesváron történtek, de amelyek végleges eredmény nélkül zárultak.

— **Az idegen állampolgárok visszakapják utleveleiket.** Az idegen állampolgárok itt tartózkodása ügyében kiadott rendeletekhez a belügyminisztériumból ma távirati úton egy újabb függelék érkezett az állambiztonsági vezérfelügyelőséghez. Eszerint az idegen állampolgárok vissza fogják kapni a szigurancai hivataloknál letétbe helyezett utleveleiket. Az utleveleket be fogják vezetni, hogy az illetőnek tartózkodási engedélyt melyik hatóság állította ki és mennyi időre szól. Hivatalos közlés szerint erre a függelékre azért volt szükség, hogy az utlevelek el ne kallódjanak a hatóságoknál. Más forrásból eredő értesülések szerint azonban a pórtrendeletet azért adták ki, hogy azok, akik a tartózkodási engedélyt megkapták, szükség esetén elhagyhassák az ország területét. Eszerint a hír szerint, ha az illető dolgai más országba szőlítják és újból visszatér Romániába, előbb kiadott tartózkodási engedélyének tartamára nincs szüksége újabb tartózkodási engedélyre.

— **Még Ruszinszkóban is respektálják a kisebbségeket.** Munkácsról jelentik: Dr. Korláth Endre nemzetgyűlési képviselő interpellációt intézett a prágai belügyminisztériumhoz, melyben megállapítja, hogy a tarackói járásban husz százalékos kisebbség van, azonban románnyelvű beadványait a hatóságok nem respektálják. A kormányválasz szerint a tarackói járás a técsői bíróság körletébe tartozik és az e körletben lakó románok száma nem üti meg a husz százalékos, de ennek ellenére egy a nagy-szállási zsupanátusnál, mint az összes hivataloknál legalább is egy, románul tudó tisztviselő van beosztva, aki a román felekkel érintkezik.

— **Jesivák világszövetsége.** Varsóból jelentik: Az Agudat Hajsivot legutóbb megartott konferenciáján elhatározták a jesivák világszövetségének megalakítását. A konferencia bizottságot küldött ki, amelynek feladata lesz megállapítani a szövetség programját és ugyan-csak a bizottság fogja megállapítani, hogy kit küldjenek ki Amerikába a világszövetség fenntartásához szükséges pénz előteremtésére.

— **Tíz zsidó kivándorló pusztult el a rigai vasúti katasztrófa alkalmával.** Rigából jelentik: A Moszkvából Riga felé haladó gyorsvonat, mint ismeretes, összeütközött egy személyvonattal és a katasztrófának tíz halálos áldozata lett. Harmincan súlyosan megsebesültek és a kórházakban fekszenek. Akik életüket veszítették, mindnyájan zsidók voltak, akik mint kivándorlók utaztak Oroszországból Rigába, hogy innen Amerika felé folytassák utjukat.

— **Milyen gazdasági vonatkozású törvényjavaslatok kerülnek a parlament elé.** Bukarestből jelentik: A szesz-törvényjavaslat csak ősszel kerül a kamara elé. Ebben az ülésszakban csak a vasárnapi munkaszünetről, a tanoncotthonok felállításáról és a legfelsőbb közigazgatási tanács megalakításáról szóló javaslat kerül a kamarában megvitatásra.

— **Újabb adományok Geller Áron családja részére.** Lengyel Magda Cluj 100 lej, Gerő Béláné Cluj 50, Gerő Tibike Cluj 20, Carol Weintfaub Negriestű 100. Stein Bernát Blaj gyűjtése: Herzlinger Gyula 300, Sinberger Salamonné 300, Mendel Jakab 200, Naftali Vilmos 200, Krausz Samuné 100, Nádler Benjámín 100, Stein Adolf 100, Heisikovits Ödön 100, Salamon Samu 100, dr. Friedmann Márton 60, Julius Lőb 60, Pollák Mór 60, özv. Citrom Józsefné 50, Schwartz Mór 50, Weisz Jakab 50, özv. Génád Vilmosné 50, Eisikovits Dezső 50, kisebb adományok 235, összesen 2165.— lej. Izrael Adolfné Auiud 100, Gerő Béla Cluj 100. Róth Hanna Beclean gyűjtése: Dr. Eidinger Hermán 100, Grosszmann Miksáné 100, Eidinger Ignác 100, Weisz Ábrahám 50, Roth Mendelné 50, kisebb adományok 380, összesen 780.— lej. Eppler Vilmos Temesvár 500, dr. Tabér M. Temesvár 100, Sugár Á. Temesvár 100, Eppler I. Temesvár 100, Rozenbaum Géza Abrudbánya 300, Weiszfeld és Feder Sibiu 50. Weisz Malvin és Hirsch Rózi Huedin gyűjtése: Reisz Ignác 110, Ehrenthal József 100, Zicherman Lajos 100, Stern Jakab 100, Hirsch Mór 80, Siehermann J. 60, Knopf Samu 60, Meisels N. 50, Rothbart (Nagyvárad) 50, kisebb adományok 915, összesen 1625.— lej. Fischer Klárka Cluj 50, Fischer Nusika Cluj 50, Kohn Rezsinke Suplac 50, kisebb adományok 70. Összesen: Lej 6440.— Eddig befolyt: Lej 4085.— Eddigi gyűjtésünk: Lej 10525.—

— **Huszonnyolc napig ártatlanul lefogva.** Még 1921-ben az ügyészség letartóztatta és huszonnyolc napig fogságban tartotta Schechter Izó kolozsvári lakost, aki ellen az volt a vád, hogy egy szénzállítással kapcsolatban Duha Ferencel kötött szerződést megszegte. Ebben az ügyben ötször tárgyaltak a törvényszéken, amíg ma végleges ítéletet hoztak. Schechter Izó, akinek ügyéről annak idején az Uj Kelet is megemlékezett, a vád és következményei alól Bohatier táblabíró elnöklete alatt működő tanács felmentette. A védelmet dr. Kornhauser Izidor látta el.

— **Újra bezárt egy bécsi színház.** Bécsből jelentik: A színházi krízis során ma a Komödienhausra került a sor, amely szintén bezárta kapuit. Ez az ötödik színház, amely csödbe jutott.

— **Antiszemita propaganda a CFR. hivatalos lapjában.** Az Uj Kelet már több ízben foglalkozott azzal a brutális és ostoba antiszemita izgatással, amely a hivatalos tényezők jóindulatu passzivitása mellett, esetről-esetre a CFR. hivatalos lapjában lát napvilágot. Az „Adeverul“ mai száma emiatt éles támadást intéz CFR. hatóságok ellen. A lap megállapítja, hogy ugyanakkor, amikor a vasutasokat éhbéret dolgoztatják, a vasut vezérigazgatósága évi egy millió lejt fordít hivatalos lapjának fenntartására, amely eredeti hivatása helyett, antiszemita propagandával foglalkozik. Alig mulik el nap, — írja az „Adeverul“ — hogy ennek a hivatalos lapnak hasábjain újabb és újabb inzultus ne érnie a zsidókat. Mindenesetre furcsa, hogy egy közpénzen fenntartott lap ilyen magatartásra vetemedik.

* **Biztosítsuk életünket és vagyunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselet az ország minden helységében.**

— **Adomány.** Rózsa Lydia Temesvárról 100 lejt küldött be kiadóhivatalunk utján a kolozsvári zsidó diákmenza részére.

— **Kóbor Irént kiüldözték Magyarországból, mert zsidó.** Debrecenből jelentik: Az elmúlt szezomban a kassai társulat primadonája volt Kóbor Irén, aki innen Debrecenbe szerződött. A „Hajduföld“ című ébredő lap állandóan támadta a primadonnát és az igazgatóságot, hogy hogyan mer a Csokonay-színpadon egy zsidóvallású színésznőt felléptetni. A támadásokért Kóbor Irén bírói uton vett elégtételt, de idegrendszerét az üldözöttség annyira megviselte, hogy megvált a társulattól és Máramaroszigetre szerződött.

— **A szocialisták visszautasították a Magyar Párt kollaborációs ajánlatát.** Megbízható forrásból származó értesülések szerint a Magyar Párt felkérte a szocialista pártot, hogy az iskolakampányban lépjen vele kollaborációba. A szocialista párt válaszában kijelentette, hogy nem haladhat egy uton a Magyar Párttal.

— **Ausztria ötvenezer munkást akar Amerikába küldeni.** Washingtonból jelentik: Az osztrák kormány azzal a kéréssel fordult a washingtoni kormányhoz, hogy tegye lehetővé, hogy Ausztria ötvenezer munkást küldhessen ki Amerikába. A tervet itt nagyon hűvösen fogadták, mert illetékes kijelentések szerint ezt csak a bevándorlási törvény megváltoztatásával lehetne keresztülvinni és hogy a kongresszus erre hajlandó volna, az nagyon kétséges. A munkaügyi hivatal már is tiltakozik a terv ellen és így lehetetlen Ausztria kérését teljesíteni.

— **Egy „leépített“ igazgató, gyáros és kereskedő naplója.** Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánági közgazdasági élet minden fázisa és riportszerű eseménye a „Pénzvilág“ közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekes és változatos tartalmu, de mindig izléses stílusban megírt folytatásos cikksorozat, mint egy élő színjáték jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág“ Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

* **A „Magyarság“,** Olajos Domokos politikai hetilapja szombaton dében jelenik meg. A kisebbségi politika minden fázisával foglalkozó, frissen és elevenen szerkesztett lap e száma is tele van érdekes politikai, társadalmi és művészi szennzációkkal, érdekes közgazdasági eseményekkel s. b. Mindenkinek el kell olvasnia a „Magyarság“-ot, akit a kisebbségi sors és a magyar belpolitika érdekel. Egyes szám ára 5 lej.

* **Felhívás.** A kolozsvári izr. nőegylet elnöksége — tekintettel a mai nehéz gazdasági viszonyokra — felkéri a szülőket, hogy a napközi otthonban gondozásban levő szegénygyermek felruházása céljából a kinőtt gyermekruhákat rendelkezésre bocsássák. A szíves adományokat, amelyek vagy dr. Fischer Tivadarné Str. Universitateri 35. vagy a napközi otthon címére Calea Victoriei 85. küldendők, hálásan köszöni az elnökség.

* **Öngyilkosság vagy büntetés? Erdélyes probléma foglalkoztatja Kolozsvár jogászkerületét. Egy előkelő társaság tagjai ugyanis élénk vita tárgyává tették azt a kérdést, hogy öngyilkosságot, vagy büntetést követ-e el az, aki nem a „Bijou“ kivonatból készíti kölönjét. A problémát maga a közönség döntötte el azzal, hogy egyre sürűbben keresi fel a Rózsa Royal-drogériát (Főter 26), ahol megszerezheti a „Bijou“ kivonatot és kizárólag abból készíti kölönjét, amely olcsó és a legkínzóbb minőségű.**

* **Cluji és Clujon átutazó közönség figyelmébe ajánljuk Malom-utca 14. szám alatt a napokban megnyitott „Kishor“ éttermünket, ahol Kolozsvárt még eddig egyedülálló bellemes kerti helyiségben izletes konyhánkkal, előnyös és pontos kiszolgálásunkkal a legkényesebb igényeket is kielégítően a n. é. közönség szolgálatára állunk. A közönség szíves pártfogását kérjük, teljes tisztelettel: Lőb Simon és Grün Zsigmondné.**

* **Epeköben, gyomorban szenvedők kíséreljék meg ezévbén a drága Karlsbad helyett az olcsó Mária-völgyet.** Felvilágosítás, prospektus. Dr. Kohn-gyógyszertár, Cluj, Piata Unirii.

* **Az egészség igazi forrása a kolozsi sósfürdőben rejlik.** Kiváló gyógyhatású hideg és meleg fürdők. Megnyit június 1-én. Kóser étterem.

* **Orvosi hír.** Dr. Boskovits szakorvos, a Münchenben megtartott fül-, orr- és gégeorvosok kongresszusáról hazatért.

Üzletátépítés

miatt rendkívüli olcsó elárusítás a

RENAISSANCE

női divatruházban — Cluj

Cal. Reg. Ferdinand 15.

	Lei
Prima creppek volt 49 most	29
Mosó delainok volt 52 most	39
Epongeok volt 109 most	79
Epongeok minden színben	119
Férfi szövetek 140 c. széles. Volt 195 most	109
I-a chiffonok	35
100 cm. széles marocainok	169

Nyersselymek minden színben. Ezek az árak még csak pár napig érvényesek. Butorszövetek és szőnyegek rendkívüli olcsón árusítatnak el.

Lloyd 3246

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy rozsbutorot, zongorát

akar venni, ne sejtálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermei, asztalok tornászlevegőket legolcsóbban itt szerezhetik be

KÖZGAZDASÁG

A nemzetközi áru piacok helyzete

Javultak a gypjuárak. Emelkedőben vannak a kávéárak is

(Cluj-Kolozsvár, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetközi áru piacokon a koratavaszi élénkség után a szokásos nyári stagnáció jelei mutatkoznak. Ez alól csupán egyes cikkeknek mutatkozik kivétel. Így a londoni gypjuaukciókon hosszasan lanyhaság után élénk kereslet mellett a jobb árak árai 5—10 százalékkal emelkedtek. Az európai kontinens többi gypju piacain azonban áremelkedés még nem tapasztalható, bár az árak lemorzsolódása már megszűnt. Brémában a nyersgypot ára egyre lanyhább és jelenleg már 25 dolláron alul áll.

A lyoni selyempiacon a kereslet élénk, az árak emelkednek. Greges Cevennes extra 11—13-as 295 frank, 12—16-os 275—280 frank. Olasz áru: Exquis. 299-50 frank, Milanóban Greges Exquis. 330—335 lira.

A kávé árakban külföldi szakkörök véleménye szerint fordulat várható. A brazil eladók nem hajlandók a newyorki tőzsde határidősokmányai alapján üzletet kötni, aminek következménye, hogy Amerikában, de az európai kikötőben is hónapok óta keveset vásároltak. A fogyasztó országokban a belföldi készletek mindenhol csekélyek, úgy, hogy a kereslet fellendülése csak rövid idő kérdése lehet. Amint a kereslet kissé megindul, előreláthatólag szilárdulás áll majd be. Ez idő szerint prompt elhajózásra Rio Vile type-et 80 shillingért aján-

lanak, míg esedékes áruért 86—90 shillinget kérnek, sőt loco árut 95—96 shillingnél olcsóbban nem lehet kapni. Santos superior 106, Santos prima 110 shilling, Guatemala 30—36. Maragogy 45 dollár ab Trieszt vagy Hamburg. Olasz rizs ára Triesztben 10—14 lirával esett per méter-mázsa. Indiai rizs változatlan.

A német nyomd papírgyárak az árakat 50 pfenniggel felemelték per 100 kg. Tekerőpapír ára 33-50 márka, formapapír 34-50. Ugyancsak felemelték egyes keménypapírfajták árát per 100 kg. 1 márkával és pedig: kézi keménypapír (Handleder Pappen) extra minőség prima és barna, továbbá fehér gép keménypapír szürke betéttel, végül szürke gépkeménypapír, világos befedéssel.

Hamburgi növényolajárak: Lenolaj 98—98-5, Pálmamagolaj szilárd, ugyiszintén kókuszolaj is. Hollandi lenolaj 56³/₄ hollandi forint. A többi növényolaj és állati zsírok alig változtak.

Az osztrák készbőrök per kg. schillingben: Vache krupon 6-80—7-40, cseres hasítás 7-40—8-20, nyaktalp 2-50—3-50, nyaktalpbélés 3-40—4-20, hasszélalpbélés 3-20—4, blankbőr 5—6-20, tehénbőr per kvadrát 1-90—2-30, borjubőr 1-90—2-40, I-a marhabox fekete 1-50—2-20, színes 2-50—2-80, Boxcalf fekete 2-20—3-40, színes 2-50—2-80, Chevreaux, fekete 1-50—3-50, színes 2—3-50, Bhevert 0-90—1-50 schilling kvadratonként.

† A román—magyar pénzügyi egyezmény végrehajtása. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium a román—magyar pénzügyi egyezmény végrehajtásával kapcsolatosan rendeletet küldött szét az összes vámhivatalokhoz, melyben az értékcimletek forgalmát szabályozza a két ország között. Eszerint egy a felülbélyegzett, mint a felül nem bélyegzett értékcimletek behozatala szabaddá van téve, akár romániai, akár pedig idegen származásúak. Ugyiszintén szabad az arany, ezüst és egyéb érepenzkek korlátlan behozatala. A magyar hadikölcsönkötvények, a jelzálog kölcsönkötvények, vagy más effektív értékcimletek behozatala csak az esetben van megengedve, ha az értékek birtokosa igazolni tudja, miszerint ezek az értékek 1918 október 31-ike előtt valamely magyar intézetnél letétbe voltak helyezve és ebből a letétből

származnak. Ugyanilyen feltételek mellett szállíthatók ki az országból a magyar állampolgárok letétei is, kivéve az effektív lejt és devizákat, melyeknek kiviteléhez külön speciális engedély szükséges.

† Amerikai kölcsönrel akarják megjavítani a lira árfolyamát. Rómából jelentik: Az olasz bankok a lira árfolyamában mutatkozó ingadozások ellensúlyozására ötven millió dollár amerikai hitelt akarnak felvenni.

† Marosvásárhely havi kezelésbe veszi az autóbussz vállalatot. Marosvárhelyről jelentik: Pár hónap óta elég csinos kis autóbusszok közlekednek Marosvásárhely főbb utvonalaiban. A vállalat, úgy látszik, nagyon jól bevált. Legalább is ezt mutatja az a körülmény, hogy a város elhatározta, hogy házilag ő maga állít be autóbusszokat

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás!

Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt rőfös és női divatáru üzletünket teljesen felosztadjuk és a nagymennyiségű elsőrangú áruraktárunkat készpénzfizetés mellett gyári áron alul kiárusítjuk.

Lőrincz és Tóth

Cluj, Piața Unirii (Főter) 8. szám.

Berendezés eladó

Berendezés eladó

Kristály kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj fest és tisztít mérsékelt árak ellenében ruhaneműeket, selyem, szövet kelméket és fonalat. Telefon Postacsomagforgalom! 500

Lichtenstein & Comp. Beclean (Románien)

פערלאנג בוכהאנדלונג (Kivántra mintás és árj-gyze et legolcsóbb árakkal küldünk)

טלית פאבריק

s — állítólag hat kros a saját autóbussz jelenlegi autóbussz v sáról szóló határozat eset azért különös, n den jövedelmező váll csak azt hagyja n fizetni.

† Lengyelor rőlte a forgalmi a gyel kormány egyik élelmickekkel, a bányai termékek árúknál, exportrelác

† Megkönnyít karestből jelentik: a földmívelésügyi alapján a kitűnő g tel már most me gabonaszállítás kör ták, hogy a tehen felé 15-tel szaporít

† Horvátorsz jelentik: A Horvát sége jelentést adott vónia gyáriparának vállalatot ölel fel. malom, 10 sörgyár 8 bőrfeldolgozó gy fémgyár, 3 papírg zik, 5 szappangyár gozásával foglalkoz butort, 3 élelmisze cikket állít elő. 457.306.070 dinár, francia frank; ta nár. Az 1924. év Szlovénia területén 41 gyárjellegű cég a vas- és fémiparh vegyi iparhoz, 2 a hoz és 5 más szak ból 20 részvénytá dinár alaptőkével.

† Hiteltudós pénzügyi, kereskedel és társaségekről, az bizhatóságáról, fiz to, preciz, gyors é adunk. Kérjen pró „Pénzvilág“ ország inkasszó iroda, Orade

A lej: Zürichbe pesten 337.

Kolozsvár. A devizapiac. Üzletkő árfolyamok a követk Bécs 29-80—30-0 328—330, Páris 1 41-30, Newyork 21 1040, Milánó 8-65

Zürich Nyit 122-90, Amsterdam 516-00—516-00, Le 2530-00—2530 00, Prága 1530 00—15 Belgrád 857-50—85 Varsó 99-25—99-25

Bukarest. Dev London 10 8-57, Zürich 41-50

Bukarest. Val márka 51-00, lev sterling 1058, fra 41-40, olasz lira 3-70, dollár 213-25, shilling 30-25, mag 6-35 belga frank 10

LUTHER megnyilt A Tornavi

Figyeljen ne tévessze össze

Anyá

SPORT

Megérkezett a Blue Star

Tizenhat játékos és két kísérő jött a turára

A brünni Blue Star, amely holnap az Universitate-vel, hétfőn pedig a Haggibborral játszik, megérkezett Romániába. A csapat elé kiküldött fogadóbizottság, amelyről tegnap számunkban már beszámoltunk, Halmiból telefonozott, hogy a Blue Star megérkezett. 16 játékos és két kísérő jött a turára.

A Blue Star iránt egyébként az egész országban nagy érdeklődés nyilvánul meg. Temesvár, Nagyvárad és Arad táviratot intéztek Kolozsvárra, hogy nem-e volna lehetséges, hogy a Blue Star náluk is játszon egy-egy mérkőzést. Az elővételi jegyek, melyeket a Spárta-áruház árusít, nagyrészt már elkeltek. Érdekes, hogy Torda, Szamosújvár, Dés és a vidéki városok egyformán nagy érdeklődéssel kísérik a Blue Star kolozsvári szereplését, mert telefonon többszáz jegyet kötöttek eddig le. A számozott helyek már csak korlátozott számban kaphatók.

A román válogatott újabb győzelme Szófiában. A román válogatott csapat vasárnapi mérkőzése óta nem hallottott magáról. Emiatt sokan aggódtak a csapat sorsát illetően, annál is inkább, mert közben olyan távirat érkezett, mintha politikai összeküvések miatt Szófiát zárolták volna. Mára kiderült, hogy miért maradt továbbra is a válogatott csapat Szófiában. Ugyanis a bolgár válogatott, melyet vasárnap 4:2 arányban legyőzött, revansmérkőzésre hívta meg a román csapatot. Tegnap játszták le a revansmérkőzést, melyet ismét a román csapat nyert meg 2:0 arányban.

A BEAC Temesváron. Vasárnap és hétfőn a budapesti egyetemi csapat vendégszerepel Temesváron. Vasárnap a Politechnikum, hétfőn a TAC lesz a vendége. A Vasasok kiváló csapata vasárnap ugyancsak Temesvárt játszik a Kinizsi ellen.

Spanyolország—Svájc 3:0 (0:0).

Értesítés! Még soha eddig nem létezett olcsó árakban árusítjuk ki teljesen a mi még raktárunkon maradt. Ugyminc s-lymek szövetek, granadisek, mosóárúk stb., mert továbbra csakis a

lőtölt-szövőtt rövidárut vezetjük.

Eduard Sándor & Co Cluj, Piața Unirei No 17.

Olcsó csipkék és harisnyák. Tegyen próbavásárlást. — Tekintse meg kirakatárainkat.

Prima tüzifát

Ölönként vagy spritva, keveske lőnek és fogyasztóknak legjutányosabban hasznos az állit: **Staruinta Romaneasca S. A.** Gősztalva Cluj Piața Unirii 20. 229. Telefon 804.

Természetes ásványviz. **Celestin**

VICHY

Óvakodjunk az utánzatoktól.

Celestin

Grand-Grille Hopital

Vichy-Etat só lugsavas, emészthető viz házi elkészítése. Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést.

s — állítólag hat kocsi már be is szerzett. A város a saját autóbuszait azonnal megindítja, amint a jelenlegi autóbusz vállalat engedélyének bevonásáról szóló határozat jogerőre emelkedett. Ez az eset azért különös, mert ilyenformán a város minden jövedelmező vállalatot házi kezelésbe vehet s csak azt hagyja magánkézben, amelyre rá kell fizetni.

 # Lengyelország exportrelációban törölte a forgalmi adót. Varsóból jelentik: A lengyel kormány egyik legutóbbi rendelkezésével az élelmiszekeknek, a faneműeknek, építőanyagoknak, bányai termékeknek, vegyszereknek és a textilárúknak, exportrelációban törölte a forgalmi adót.

 # Megkönnyítik a gabonaszállítását. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága a földművelésügyi minisztertől kapott értesítés alapján a kitűnő gabonatermesre való tekintettel már most megteszi az intézkedéseket a gabonaszállítás könnyebbé tételére. Elhatározták, hogy a tehervonatok számát a kikötők felé 15-tel szaporítják naponként.

 # Horvátország gyáripara. Zágrábról jelentik: A Horvátországi Gyáriparosok Szövetsége jelentést adott ki Horvátország és Szlovénia gyáriparának helyzetéről. A jelentés 155 vállalatot ölel fel. A 155 gyárból 21 faipari, 8 malom, 10 sörgyár, 14 cement- és építésiipari, 8 bőrfeldolgozó gyár, 13 textilgyár, 15 vas- és fémgyár, 3 papírgyár, 16 vegyi iparhoz tartozik, 5 szappangyár, 12 bányatermékek feldolgozásával foglalkozik, 4 alkoholt dolgoz fel, 4 bútort, 3 élelmiszereket, 2 cukrot és 17 egyéb cikkeket állít elő. A 155 gyár alaptőkéje 457 306 070 dinár, 7500 font sterling és 300 000 francia frank: tartaléktőkéje 192 016 243 dinár. Az 1924. év folyamán Horvátország és Szlovénia területén a bíróságnál bejegyeztek 41 gyárjellegű céget. Ebből 10 a faiparhoz, 9 a vas- és fémiparhoz, 4 a textiliparhoz, 5 a vegyi iparhoz, 2 a bőriparhoz, 1 az építésiiparhoz és 5 más szakmához tartozott. A 41 gyárból 20 részvénytársaság összesen 64 500 000 dinár alaptőkével.

 # Hiteltudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társaségekről, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteltudósításokat adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág” országos hiteltudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TÓZSDE

Június 5-én

A lej: Zürichben 245.00, Párisban 950, Budapestben 337.

Kolozsvár. A mai napon tartozkodó volt a devizapiac. Üzletkötés csak kevés jött létre. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29.80—30.00, Prága 6.30—6.33, Budapest 32.8—33.0, Páris 10.65—10.68, Zürich 41.20—41.30, Newyork 210.00—212.50, London 1036—1040, Milánó 8.65—8.68.

Zürich Nyitás—Zárlat: Berlin 122.90—122.90, Amsterdam 207.40—207.40, Newyork 516.00—516.00, London 2508.00—2508.00, Páris 2530.00—2530.00, Milánó 2058.50—2058.50, Prága 1530.00—1530.00, Budapest 72.55—72.55, Belgrád 857.50—857.50, Bukarest 245.00—245.00, Varsó 99.25—99.25, Bécs 72.70—72.70.

Bukarest. Devizák: Páris 10.50, Berlin — London 10.30, Newyork 214.00, Milánó 8.57, Zürich 41.50, Bécs 31.00, Prága 6.40.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, német márka 51.00, leva 1.60, török lira 118, font sterling 1058, francia frank 10.45, svájci frank 41.40, olasz lira 8.55, drachma 3.80, dinár 3.70, dollár 213.25, lengyel forint 41.50, osztrák shilling 30.25, magyar korona 30.25, cseh korona 6.35, belga frank 10.60, holland forint 84.00

Bucaresti **LUTHER söresarnok** megnyitott. Piața Mihaii Viteazul 18. (Széchenyi-tér) A Tornavivódával szemben

Figyeljen a címre, **F. Markovits, ékszerész** Wesselényi M.-u. No 20. ne tévessze össze más névvel

Mindenki meggyőződhetik, hogy ajándéktárgyait, arany, ezüst és briliánsárukban — legolcsóbban nálam szerezheti be.

Anya és gyermeke csak az ártalmatlan **HÖFER**-szappant használja

MIÉRT PODOL?

- MERT:** a lábizzadást s a kellemetlen szagot azonnal megszünteti;
- MERT:** a lábat nem szárítja, nem csepegtet, hanem puhán tartja;
- MERT:** ezáltal a járást nagyon könnyíti;
- MERT:** rendszeres kezelés mellett a lábizzadást teljesen meggyógyítja;
- MERT:** olcsó. **Ára 30 leí.**

Kapható gyógyszerárban, drogeriában és a kőszítnél: **Gsanda gyógytár Oradea-M.** Mosse-hirdetés

Zsák Ponyva Mindennemű célokra legalényösebben beszerezhető **Alhala Izsó Timisoara** Piața Traian No 2

Lebovits Béla

húscsarnok és szalámigyára Cluj, Str. G. Barițiu 8. - Telefon 354.

(volt Malom-u.) Ajánlja elsőrendű szalámi gyártmányait legolcsóbb napi árban. Postai megrendeléseket pontosan eszközök. Visszateladónak nagy kedvezmény. Friss libaszir bármilyen mennyiségben kapható. Árjegyzék és **הכשר** kívánatra ingyen.

Megnyit! **ארט. כשר** Megnyit!

legmodernebb berendezésű

szalámigyár.

Postacsomagokban is legjutányosabb árban szállit. Hecht és árjegyzék kívánatra bárkinék.

Schnabel Hermann, Cluj Piața M. Viteazul 26.

Jégszekrények

nagy választékban kaphatók

Grünwald Jakob

bádogáru üzemeben, P. Mihai Viteazul 13.

APRÓHIRDETÉSEK

Ha jól akar nőülni vagy férjhez menni, fo duljon hozzánk. „IDEÁL” házasságközvetítő iroda, Alba-Julia, Str. Simion Bar-nuțiu No 20. 1864

Text szakma minden ágában jártas segéd június 15-re állást keres, perfekt román, magyar és német nyelvtudással. Ajánlatokat „Agilis” jellegre a kiadóba kér. 9173

Férfikalapot szalma girardit és panamát a legszebben tisztít

Stefan Fehér kalapmester, Cluj, Str. Memorandului No 21. (Unió u.) 2187

Üvegmosógép, Cika-féle Phonix és egy emeltyűs szivattyú eladó. Naf-tali Vilmos, Blj. 8939

Hegedűtanítást vállal zene- és ének- tanításra, kezdők és haladók részére. Cim a kiadóban. 9174

Szerelők háztulajdonosok és magánosok figyelmébe!

A felszámolás alatt álló „GOWAG” cégnek még a következő cikkek kaphatók: Payence mosdók és csatlakozások, Payence cselelt-csészék, Payence agytalak, Payence cselelt papír tartók, Öntöttvas viztartányok. A kiaru-ítás csak 3 napig tart, f. hó 9-től egészen 12-ig, naponta d. u. 3-5-ig. Az Albina közraktárban. Vasúttal szemben. Ne mulla-sza el senki ezen kedvező alkalmat kihasználni.

Hölgyek figyelmébe!

Mindenemű modern hajmunkák, taubourir választék, kizárólag előrendű anyag s készítmény, L'Oreal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vilékre is eszközölök. Vágott hajat kicsinyben is magyban veszek. —

Missa Gyula Cluj Str. Memorandului 10

Izr. urinó szép szobába Reg. Ferdinand-uton lakótársnót keres. Cim a kiadóhivatalban. 9183

Egy MÁV. 1200. gőzcséplőgép teljes felszereléssel eladó, Str. Londhei 3. R. ss unal. 9181

Fiatal segéd, fűszer-üveg, vas- és porcellán szakmából 15-re állást keres. Cim Hönig Jenő Marosludas.

A „Bezálal” jeruzsálemi ipar-üzvészeti iskola kiadásában megjelent

Árnyék-képek 1 sorozatát (10 képes lap) 50 leíért franco szállítja a

SAFRUTH zsidó könyvkereskedés Cluj (Str. Sf. O. Josif 1)

Kiadóhelyiségek. Iroda raktár es gyárhelyiségek azonnali átvérlre Str. Tudor Vladimirescu 17. (Mikes Kelemen) 9175

Zsidó mindenlányt keresek június 15-re. Székely-u. 16. 9180

Szabó vilangyszerelési vállalata Strada Baba Novac No 8. (Bethlen-u.)

A negyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy villangyszerelési vállalatam megnagyobbítottam és bármilyen szerelési munkát elvállalok. Szerelési anyagok, éjjeli szekrénylámpák, csillárok legelőbb napi áron. Selyem-nyű vázák készítését és tizléses behuzását bármilyen formában készítek.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Stern Rózi hegedűje fog zengeni ma este az Unitárius Kollégium dísztermének falai közt. Mozart, Bruch, Hubay zsenijét, halhatatlan muzsikusok lelkét szólaltatja meg ez a ritka tehetségű fiatal művész, akinek ragyogó tudása, fölüenyos technikája és csupa szív, érzéssel teli játéka előtt a nyugat nagy metropolisainak sajtója és közönsége egyaránt meghajtottá elismerése zászlaját. Stern Rózi finom gyermekleány lelkében nemesen verődnek vissza a zene nagyjainak csodás termékei. Az ő művésze nem sivar reprodukció, nem pusztá visszaadása a leirt hangjegyeknek. Ez a fiatal leány megérti, megérzi és fölfogja minden taktusnak az értelmét, szépségét, ritmusát és igaz, nagy áhítattal, virtuóz készséggel dusan árasztja hangszereből a legtisztább művészetet. A nagy magyar mesternek, Hubay Jenőnek letehetségebb tanítványa volt Stern Rózi, aki világhírű oktatójának kijelentése szerint tüneményes karrier befutására hivatott. Eddigi hatalmas sikereinek nagytehetségű részese Kollar Pál, az ismert nevű, kiváló zongoraművész, aki Budapestről utazott le, hogy a -koncerten részt vehessen. A hangverseny jegyei kevés kivétellel már elfogytak, a jelek szerint Kolozsvár műértő közönsége méltó módon fogja érdeklődését és elismerését nyilvánítani.

Magyar Színház heti műsora

Szombat d. u. fél 4 kor: Makrancos hölgy (Utolsó ifjúsági előadás, Taray Ferenc felépésével, olcsó helyárakkal, bevezető előadást tart: dr. Rajaa László, sorozat 236)

Szombat este fél 9-kor: Juhász legény, szegény juhász legény (Operetijudonság először, premierbérlet 65 sz., sorozat 237)

Vasárnap d. u. fél 8-kor: Krizantém (Operett, mérsékelt helyárakkal, sorozat 238)

Vasárnap d. u. 6 kor: Haláltánc (Taray fellépésével, leszállított helyárakkal, sorozat 239)

Vasárnap este fél 9-kor: Juhász legény, szegény juhász legény (Operett, napi bérlet 130 sz. B, sorozatszám 240)

Hétfő: Juhász legény, szegény juhász legény (Napi-bérlet 131 sz. A, sorozat 241)

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzslrt, mert ez tisztia, egészséges és kládós!

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.

Képvisei: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Juliu Maicu 8. Telefon 1-18.

Mozgók műsora.

Select mozgó. Péntek, szombat, június 5 és 6. *Manon.* Őfelsége a pénz. Szenzációs tragikomédia 8 felvonásban. Kivonat Menon Lascout regényéből. Főszerepben Emil Jannings és Dagny Servaes.

Urania mozgó. Péntek, szombat, június 5 és 6. *A nyugati karaván.* A csodás gazdasági ország fe é. Bü ügyi drama 6 felvonásban, a vadregényes nyugatól. Főszerepben a világhírű amerikai művészek: Charles Ogle és Louise Wilson.

Apollo mozgó. Szombat június 6. *Zigotto.* Négy excentrius amerikai filmbohót 6 felvonásban. Főszerepben a világhírű amerikai filmkomikus Zigotto

157—1925

Pályázat

Az aradi congr. izr. hitközség hitoktatói állásra pályázatot hirdet. Az alkalmazandónak feladata lesz szükség esetére a főrabbi urat is a rabbisági teendőkben helyettesíteni. Csak középiskolai hitoktatásra képeztett egyének ajánlkozhatnak. Pályázati határidő június hó 15. Utazási költséget csak a meghívottnak térítünk meg. Fizetési igények az ajánlatban feltüntetendők.

Az előjáróság.

Hirdessen az Uj Keletben

12 személyes eredeti Rosenthal ebédlő szerviz 3280

összeállítás:

1 leveses tál	1 főzelékes tál	12 mély tányér 25 cm.
1 szószos tál	1 salátás tál	24 lapos „ 25 cm.
1 mustártartó	2 tésztás tál	12 dessert „ 19 cm.
1 sótartó	2 sültés tál	12 dessert „ 15 cm.
2 kanál	2 Reviers	Összesen 74 db.

6 személyes eredeti Rosenthal ebédlő szerviz 1238

12 személyes eredeti Rosenthal kávé szerviz 700

12 személyes feketekávé szerviz 760

Nagy választék eredeti belga üvegkészletekben.

FISCHER

üvegüzlet - Cluj

Szerkesztőség kiadóhivatal és nyomda

Cluj, L. P. Fel- és Zs.

Diszter

1925 június 8 Hétfő

Hogy kin Kish ezrede

(Jeruzsálem, május 6-án.) A lapok teljes hitelessége Commissionar a Fidzsi s lesz. Ma délelőtt zsidó hogy Claytont nevezik Storrs őrnagynak Jeruzsának kinevezését korpo-érkezett a hivatalos lord kormányzója lord Plumer!

— Lord Plumer! időben, az ismeretlen k-estén minden zsidó kör induljanak meg arról, m-és főképen mit az az Plumer nevét Palesztinán

Az első általános névismertetlenség akad-uj kormányzó: katona. polgári hivatalnok, hane-rült. A tábornok-kormánymányzást is jelent. Oly-amegy teljesen új megí-ségének. Különösen a nagy idegenkedést a politikuskok között is-kérdés:

— Milyen szerepben a cionista organiz-Weizmann előzetes tudt-tént-e, vagy csak ő is az új kormányzó szemé-

Hogy még kompliká-sora, megérkezik We-Plumer kinevezéséről el-

Abban a hangulatba-kinevezése keltett, az egyre teljesebben bonta-hogy tulajdonképen mit Plumer beiratlan lap-hogy mi lesz lord Plu-nap és Palesztina zsidó az új kormányzó kinev-

Ezt a hirtelen kiala-zatát nem nehéz megta-nyugtató konszolidált-mag másodnap és színt-megítelik. Az új helyz-is új helyzet. Az ang-tart a Balfour-deklarác-ide, az nem térhet el e-

— Ma már Palesz-hogy a zsidó nemzeti o-kit neveznek ki korm-munkásság egyik vezet-

Nem a ko-dönti el P

Semmiféle személy-azon a munkán, amely Ha ez nem teljesíti a-ki is a kormányzó, vis-akkor a munka haladn-hamosan fog tovább é-akadálya még a kormán-

Ez a vélemény hangulatnak, amellyel Természetesen nem-kérdés az, hogy ki ül meg kellett ismerjük a véleményét is. Színte-új kormányzó kinevezés